

A nézőt untatni: lelkiismeretlenség

JACQUES DEMYNÉL PÁRIZSBAN

A régi Párizst már csak alig-alig őrző, modernizált, elcsúfított, hangulatától megfosztott Montparnasse egyik földszintes házáat Jacques Demy megmentette a lebontástól. Belül a ház eredeti méreteit, falait megtartva, rendbehozatta, beépített konyhával, belső kerttel, folyosóval, saját dolgozószobáját fehér faberakásokkal modernizálta. Kívülről a fehérre meszelt háznak csupán súlyos, barnára pácoolt tölgyfaajtaja sejteti, hogy nem valami avult, régi, dűledező házikóba szól a csengő.

Jacques Demy, ez a nyúlánk, barna, 42 éves férfi, a mai francia film-művészet egyéni hangú tehetsége, az új hullám taraján érkezett, együtt, a többiekkel, — akikhez semmiben sem hasonlít. Le is szakadt az új hullámról, szinte a keletkezése pillanatában. Mint sokan a nagyok közül, őt is először a film technikája vonzotta, majd éveken át dolgozott asziszisztensként különböző rendezők mellett; mestereinek, példaképeinek Bressont és Renoirt tartja.

Kávével, süteménnyel, itallal kínál, a folyosóról behallatszik párhónapos gyerekének harsány próbálkozása a szótagokkal, a spanyol szobalány a kocsiban sétáltatja a hosszú folyosón. Agnès Varda, az ugyancsak ismert francia filmrendező, a kicsi mamája és Jacques Demynek 1962 óta a felesége, egy másik szobában amerikai filmesekkel beszélget. (A házaspár egyébként még soha egy filmet sem készített közösen, nyilván nem is fog, művészetükben még csak rokon vonások sem lelhetőek fel.)

— Szokványos kérdés, de hogy el-
induljunk: mik a törekvései, mit
akar kifejezni a filmjeivel?

— Hadd jelentsem ki: a film olyan
sok embert érint, olyan sok ember-
nek szól, hogy lelkiismeretlenségnek
tartanám, ha a nézőket untatnám,
vagy elkedvetleníteném. Minden
ember a boldogságot keresi, én a
filmjeimmel ennek módját szeret-

Micheline Presle és Marcello Mastroianni

Catherine Deneuve
és Marcello Mastroianni

ném ábrázolni. Filmjeim forgatókönyvét, dialógusait magam írom, így nagyjából elégedett vagyok, sőt: szerencsésnek is tekintem magam. Eddigi pályámon megalkuvás nélkül dolgozhattam; arról és olyan filmet készíthettem, amiről és amilyent akartam. A tenger mellett születtem, az Atlanti óceán partján s ez a tény, azt hiszem, döntő és állandó hatással marad a művészetemre. Első játékfilmemben, a *Lolában*, szülővárosom és a tenger utáni vágyakozó nosztalgiám jutott kifejezésre, gyermekkori emlékeim kísértettek Perrault tündérmeséjéből, a *Szamárbőr*-ből készített filmemben is. Nem véletlen, hogy azóta is, filmjeim helyszínei tengerparti városok: Nantes, Nizza, Cherbourg, Rochefort. Azt hiszem, az odavalósi emberek mások, talán nyugodtabbak, türelmesebbek, derűsebbek, s gazdagabb érzelmi életet élnek. A tenger végtelenjének hatása, gondolom, az egész életformán megmutatkozik.

— A *Cannes-i Aranypálmával* és sok más díjjal kitüntetett *Cherbourgi esernyők* énekes-zenes, verses film, a *Rochefort-i kisasszonyok* is látványos, zenés varázslat, filmbalet, e

szerint a zene szerves része a filmjeinek?

— Csakugyan az. Imádom a zenét és a festészetet, hozzátartozik mindkettő a filmjeimhez. A zene, az ének, a verses-énekelt dialógus lassítja a ritmust és több helyet, időt enged a festői képek érvényesülésének, amit ugyancsak fontosnak tartok. Állandó zeneszerzőm Michel Legrand, az énekek, a szonok szövegeit viszont magam írom. És még valamit, ha már a, minden filmemre jellemző külsőségekről beszélünk: vissza-visszatérő, állandó főszereplőm, barátom, segítőtársam is: Catherine Deneuve. Az elmúlt évek alatt, amíg együtt forgattunk, megismertük egymás gyengéit, szeszélyeit, de erősségeit is. Nagy élvezet számomra figyelni Catherine Deneuve tehetségének kibontakozását, sokoldalúságát. Kritikusai olykor hidegségét vetették szemére, pedig — tud forró is lenni. Ilyen legutóbbi filmemben: A legfontosabb esemény, amióta ember járt a Holdon, — amelyben egy montparnasse-i fodrászlányt alakít.

Jelenet az „Esemény...” című filmből

Filmbeli férje, társa az életben is: Marcello Mastroianni. Külön élmény volt, kettejükkel együtt forgatni, sokat neveltünk munka közben.

— A „legnagyobb esemény”... színhelye a Montparnasse, a rue de la Gaité, az a környék, ahol most Ön él. Tehát messze került a tengertől. Viszont a musicaltől is, hiszen ebben a filmben csupán két sanzont énekel Mireille Mathieu... Mi tehát az a bizonyos „legnagyobb esemény”?

— Ez az esemény: mi lenne, ha egyszer egy férfi kerülne másállapotba? Az ötlet, a kiindulási pont a filmhez a saját életünk. Amíg a feleségem állapotos volt, olyan misztérium lengte körül, annyira csak a jövődő gyerekek éltek, annyit beszélt az egész terhességről, hogy minden egyéb háttérbe szorult, főleg én, a férfi. Így jutott eszembe: hogyan viselkednének a férfiak hasonló esetben? Ez, persze vicc, de mégis ez a film alapötlete. Egy komédia, amellyel, a szórakoztatáson túl, mást is szeretnék mondani. Kritikát a felelőtlen orvosokról, azokról a szenzációhajásokról, akiknek csak a szenzáció kiaknázása a fontos. S az ember közönyéről is szól ez a film: túl sok már és gyakori a cso-

da a mai életben ahhoz, hogy igazán meglepődjünk valamin. S ez egyre rosszabb lesz. Nem tudok optimistán nézni a jövőbe, úgy érzem, egy vulkán tetején élünk, amely bármikor felrobbanhat... Azért a filmjeimben nem engedem érvényesülni rosszkedvemet...

— Új tervek?

— Pár hete csak, hogy az „Esemény”-t bemutatták, ilyenkor még egy kicsit a lábadozás állapotában vagyok, lődörgök, élem a mindennapi életet, sétálgatok, zenét hallgatok, gondolkodom, szemléldöm, nem sietek, kétvétenként csinálók egy filmet.

— Ennyi díjjal, elismeréssel a háta mögött nyilván egyre könnyebb valami új megvalósítása, s mindannak előteremtése, ami egy filmhez kell?

— Téved. Mindig, mindent újra kell kezdeni, újra izgulni, szervezni, bizonyítani. Egyetlen dolog egyszerűbb és könnyebb ma, mint a legelső filmmel: telefonálni. Nem kell hosszasan magyarázkodni, ki vagyok, mit is csináltam, a producer ismeri már a nevemet.

PONGRÁCZ ZSUZSA